

Rekommendationer för att stärka Nordiska ministerrådets arbete med Vår vision 2030

Nordiska expertgruppen
för hållbar utveckling

Innehåll

Vision 2030	3
Inledning	4
Reflektioner	5
Rekommendationer	7
Om denna publikation	9

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version: pub.norden.org/politiknord2021-739

Vår vision 2030

Ett **konkurrenskraftigt** Norden

Tillsammans ska vi främja grön tillväxt i Norden baserad på kunskap, innovation, mobilitet och digital integration.

Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region

Ett **grönt** Norden

Tillsammans ska vi främja en grön omställning av våra samhällen och arbeta för koldioxidneutralitet och en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi.

Ett **socialt hållbart** Norden

Tillsammans ska vi främja en inkluderande, jämställd och sammanhängande region med gemensamma värderingar och stärkt kulturutbyte och välfärd.

Inledning

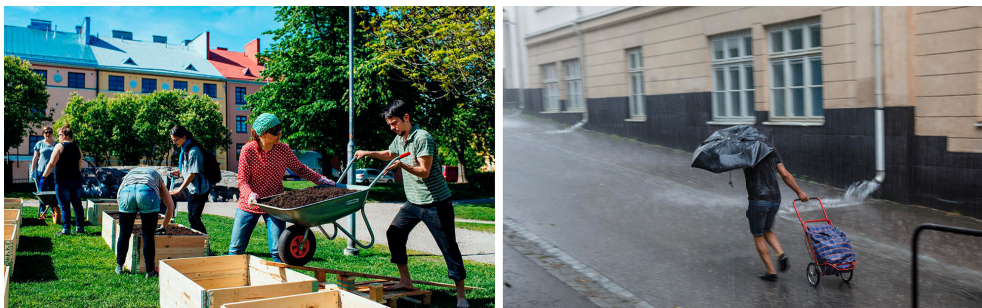
Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling följer och deltar i Nordiska ministerrådets arbete med Vision 2030 på uppdrag av den nordiska samarbetskommittén (NSK) och de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM). Expertgruppen konstaterar att Nordiska ministerrådet under de senaste åren fattat beslut som inneburit stora framsteg mot en hållbar och integrerad samhällsutveckling i Norden. Men samtidigt är vi bara i startgroparna av arbetet och det finns mycket att göra fram till år 2030.

Expertgruppen har tagit fram detta rekommendationspapper med reflektioner och rekommendationer kring Nordiska ministerrådets vidare arbete med Vision 2030. Rekommendationerna har tagits fram baserat utgångslägesrapporten för Vision 2030 samt expertgruppens erfarenheter kring Nordiska ministerrådets implementering av handlingsplanen för visionen. Rekommendationspappret ska inte ses som en genomgående analys av allt det arbete som pågår i de olika sektorerna i Nordiska ministerrådet. Rekommendationerna läggs fram för vidare behandling till NSK och MR-SAM i september 2021.

Rekommendationer

Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling rekommenderar att:

1. Nordiska ministerrådet bör stärka arbetet med grön omställning i hela verksamheten
2. Nordiska ministerrådet bör tydliggöra vilken effekt verksamhetens arbete har på Nordens framdrift mot visionen
3. Nordiska ministerrådet bör i högre utsträckning informera, involvera och engagera nordiska medborgare, organisationer samt andra aktörer i arbetet med visionen

Reflektioner

Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region till år 2030. I genomförandet av visionen bör vi sträva efter en balans mellan de tre dimensionerna av hållbar utveckling - ekonomisk, social och miljömässig. De är integrerade och ömsesidigt beroende av varandra, vilket betyder att vi i vår strävan efter hållbar utveckling i samhället bör ställa dem i relation till varandra.

Norden och världen har det senaste året genomgått en vår tids hittills största kris i och med Corona pandemin. Det har haft konsekvenser för de nordiska länderna inte minst kopplat till den sociala hållbarheten på områden så som hälsa, arbetsliv, sysselsättning, utbildning, jämställdhet och jämlikhet. Samtidigt ska vi inte glömma den pågående klimat- och biodiversitetskrisen. Denna kris blir ständigt mer synliggjord, vilket vi har fått uppleva i sommar med värmeböljor, skogsbränder och översvämningar. FN:s klimatpanels senaste rapport pekar återigen på krisens allvar och behovet för en snabb omställning av samhället och reduktion av växthusgasutsläpp. Dessutom kan vi se att de olika kriserna hänger samman, eftersom ett varmare klimat och förlust av biologisk mångfald kan komma att leda till flera globala pandemier.

Vikten av en snabb grön omställning bekräftas även av utgångslägesrapporten för Vår vision 2030 som pekar på att även om Norden är på god väg att bli världens mest hållbara och integrerade region, så har vi framförallt stora och betydande utmaningar kopplade till ett grönt Norden. Vi måste ta detta budskap på allvar och arbeta aktivt med att lösa våra utmaningar kopplade till klimatförändringen, biodiversitetskrisen och en ohållbar konsumtion och produktion.

Utgångslägesrapporten för Vår vision 2030 bedömer vidare att vi har mindre utmaningar under ett konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden, med även här har vi betydande utmaningar framförallt kopplat till jämlikhet och jämställdhet. Expertgruppen frågar sig själv dock ifall utgångslägesrapportens bedömning av social hållbarhet är för optimistisk, och att verkligheten egentligen är att våra utmaningar är större på de områden som hör här under.¹

De nordiska statsministrarna skrev i deklarationen kring Vår vision 2030 att "*nu är*

1. Det är viktigt att det utvecklas en bättre metod för att mäta statusen för framförallt socialt hållbart Norden i nästa statusrapport baserat på de nordiska indikatorerna för Vår vision 2030.

tiden inne för att använda Nordens styrka i klimatets och samhällets tjänst och ge det högsta prioritet". Nordiska ministerrådet har redan gjort en förflyttning i denna riktning i budgetfördelningen, men det är viktigt att vi i ännu högre utsträckning arbetar med den gröna omställningen på tvärs av politikområden och samtidigt säkerställa att ingen lämnas utanför. Det är inte bara miljö- och klimatsektorn som är viktig i detta arbete, eftersom det är frågan om en samhällsomställning som berör alla politikområden.

Vidare skriver de nordiska statsministrarna i deklarationen kring Vår vision 2030 att *"Agenda 2030 och Parisavtalet visar vägen, men vi måste arbeta ännu mer ambitiöst och ännu snabbare".* Deklarationstexten och handlingsplanen ger oss en tydlig riktning och vägledning, men för att leva upp till statsministrarnas höga ambitioner så är viktigt att Nordiska ministerrådet växlar upp arbetet med handlingsplanen och arbetar aktivt för att göra visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region till verklighet. Även om vi precis har kommit igång med arbetet med visionen, så är det viktigt att komma ihåg att vi har ont om tid, eftersom det nu endast återstår knappa 9 år för att uppnå den ambitiösa visionen om att bli världens mest hållbara och integrerade region. Det är därför viktigt att vi säkerställer att det arbete som vi genomför har störst möjliga effekt på uppnåendet av visionen.

Det är viktigt att vara införstådda med att Nordiska ministerrådet inte ensamt med sitt arbete kan säkerställa att vi uppnår vår vision. Vi bör arbeta tillsammans i Norden – politiker, ämbetsmän, näringslivet, civilsamhället och medborgarna – för att göra visionen till verklighet. Vi behöver därför högre utsträckning informera, involvera och engagera alla de aktörer som är del av det nordiska samarbetet i arbetet med visionen. Det är en ambitiös vision som vi kan vara stolta över och som vi ska få resten av Norden att känna tillknytning till. Nordiska ministerrådet arbetar redan aktivt med att förankra visionen i sektorerna och institutionerna, det genomförs en löpande dialog med Nordiska rådet, och man har etablerat ett nytt nordiskt civilsamhällsnätverk. Det finns dock rum för förbättring och fördjupad dialog, inte minst med de nordiska medborgarna. Genomförandet av Vår vision 2030 förutsätter att alla samhällssektorer och aktörer är engagerade och samverkar om problemformuleringar och lösningar.

Rekommendationer

Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling rekommenderar med utgångspunkt i våra reflektioner att Nordiska ministerrådet stärker det framtåtriktade arbetet med visionen och handlingsplanen genom följande:

1. Nordiska ministerrådet bör stärka arbetet med grön omställning i hela verksamheten

Nordiska ministerrådet bör i högre utsträckning prioritera insatser och perspektiv kring den gröna omställningen i vårt arbete på samtliga politikområden. Det är viktigt att detta genomförs på ett sätt som är inkluderande och inte lämnar någon utanför. Det här är särskilt viktigt eftersom utgångslägesrapporten bedömer att vi framförallt har stora och betydande utmaningar med bekämpandet av klimatförändringen, förlusten av biologisk mångfald samt en ohållbar konsumtion och produktion.

Förslag:

- Politisk diskussion i alla nordiska ministerråd som leder till beslut om konkreta insatser som gynnar grön omställning i Norden.
- Genomförande av insatser som direkt eller indirekt leder till minskade växthusgasutsläpp, minskad förlust av biologisk mångfald, och en mer hållbar konsumtion och produktion.
- Sekretariatet omfördelar och förstärker sina interna resurser för grön omställning samt inför ett klimaträkskap för verksamheten.

2. Nordiska ministerrådet bör tydliggöra vilken effekt verksamhetens arbete har på Nordens framdrift mot visionen

Nordiska ministerrådet bör tydliggöra vilken konkret effekt organisationens arbete har på den nordiska regionens framdrift mot visionen. Det arbete som genomförs har en konkret koppling till handlingsplanens tolv målsättningar och kan inte mätas av de nordiska indikatorerna för Vår vision 2030. Det är väldigt viktigt att vi löpande följer upp arbetets effekt på visionen för att säkerställa att det vi genomför har största möjliga effekt, eftersom vi endast har knappa 9 år på oss att uppnå den ambitiösa visionen. Nordiska ministerrådet kan uppnå en stor effekt av sitt arbete

genom att genomföra färre men större insatser, samt insatser som är välförankrade hos nationella aktörer med rätt beslutskompetens. Även små projekt kan få mycket goda effekter om de är rätt utformade.

Förslag:

- Genomförande av insatser med tydlig effekt på Nordens framdrift mot visionen framförallt på de områden där Norden har stora och betydande utmaningar.
- Sekretariatet inför nya arbetsmetoder inom projekthanteringen för att bättre kunna följa upp på insatsernas effekt på Nordens framdrift mot visionen.

3. Nordiska ministerrådet bör i högre utsträckning informera, involvera och engagera nordiska medborgare, organisationer samt andra aktörer i arbetet med visionen

Nordiska ministerrådet bör säkerställa att alla de aktörer i Norden som är del av eller berörs av det nordiska samarbetet är informerade, involverade och engagerade i arbetet med visionen. Det här är viktigt eftersom Nordiska ministerrådets arbete inte kommer att räcka för att uppnå visionen, för detta krävs det att hela Norden är med i arbetet. Nordiska ministerrådet arbetar redan aktivt med detta, men framåtriktat bör det framförallt genomföras en bättre förankring av visionen hos de nordiska medborgarna. Det är viktigt att skapa plattformar för en öppen, meningsfull och ärlig dialog kring och involvering i arbetet med visionen för nordiska aktörer, för att säkerställa ett starkt engagemang kring det nordiska samarbetet.

Förslag:

- Genomföra en långsiktig kommunikationsinsats riktad till nordiska medborgare för att förmedla information om Nordiska ministerrådets arbete med visionen.
- Förmedla konkreta resultat och effekt från nordiska insatser och projekt kopplade till visionen som en del av det löpande kommunikationsarbetet.

Om denna publikation

Rekommendationer för att stärka Nordiska ministerrådets arbete med Vår vision 2030 Nordiska expertgruppen för hållbar utveckling

PolitikNord 2021:739

ISBN 978-92-893-7123-0 PDF

ISBN 978-92-893-7124-7 ONLINE

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2021-739>

Publicerad 06.10.2021

© Nordiska ministerrådet 2021

Layout: Erling Lynder

Foto: Norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer